

EUROOPA LIIT

EUROOPA PARLAMENT

NÕUKOGU

**Strasbourg, 27. november 2024
(OR. en)**

**2023/0237(COD)
LEX 2410**

**PE-CONS 65/1/24
REV 1**

**STATIS 37
ECOFIN 294
CODEC 747**

**EUROOPA PARLAMENDI JA NÕUKOGU MÄÄRUS, MILLEGA MUUDETAKSE MÄÄRUST
(EÜ) nr 223/2009 EUROOPA STATISTIKA KOHTA**

**EUROOPA PARLAMENDI JA NÕUKOGU
MÄÄRUS (EL) 2024/...,**

27. november 2024,

millega muudetakse määrust (EÜ) nr 223/2009 Euroopa statistika kohta

(EMPs ja Šveitsis kohaldatav tekst)

EUROOPA PARLAMENT JA EUROOPA LIIDU NÕUKOGU,

võttes arvesse Euroopa Liidu toimimise lepingut, eriti selle artikli 338 lõiget 1,

võttes arvesse Euroopa Komisjoni ettepanekut,

võttes arvesse Euroopa Keskpanga arvamust¹,

olles edastanud seadusandliku akti eelnõu liikmesriikide parlamentidele,

toimides seadusandliku tavamenetluse kohaselt²

¹ ELT C, C/2023/1032, 20.11.2023, ELI: <http://data.europa.eu/eli/C/2023/1032/oj>.

² Euroopa Parlamendi 13. märtsi 2024. aasta seisukoht (*Euroopa Liidu Teatajas* seni avaldamata) ja nõukogu 5. novembri 2024. aasta otsus.

ning arvestades järgmist:

- (1) Euroopa Parlamendi ja nõukogu määrusega (EÜ) nr 223/2009³ nähakse liidu tasandil ette õigusraamistik Euroopa statistika arendamiseks, tegemiseks ja levitamiseks.
- (2) Määrust (EÜ) nr 223/2009 muudeti Euroopa Parlamendi ja nõukogu määrusega (EL) 2015/759⁴, et veelgi tugevdada Euroopa statistikasüsteemi juhtimist, eelkõige selle ametialast sõltumatust. See tugevdatud juhtimine on osutunud tulemuslikuks.

³ Euroopa Parlamendi ja nõukogu 11. märtsi 2009. aasta määrus (EÜ) nr 223/2009 Euroopa statistika kohta ning Euroopa Parlamendi ja nõukogu määruse (EÜ, Euratom) nr 1101/2008 (konfidentsiaalsete statistiliste andmete Euroopa Ühenduste Statistikaametile edastamise kohta), nõukogu määruse (EÜ) nr 322/97 (ühenduse statistika kohta) ja nõukogu otsuse 89/382/EMÜ, Euratom (millega luuakse Euroopa ühenduste statistikaprogrammi komitee) kehtetuks tunnistamise kohta (ELT L 87, 31.3.2009, lk 164).

⁴ Euroopa Parlamendi ja nõukogu 29. aprilli 2015. aasta määrus (EL) 2015/759, millega muudetakse määrust (EÜ) nr 223/2009 Euroopa statistika kohta (ELT L 123, 19.5.2015, lk 90).

- (3) Euroopa statistika haldamise nõuandekogu avaldas 6. märtsil 2023 aruande 2022. aasta kohta. Nagu selles märgiti, on ametialase sõltumatuse tagamine väga olulise tähtsusega, kuna see võimaldab esitada objektiivset ja erapooletut Euroopa statistikat ning suurendada üldsuse usaldust sellele tuginevate otsuste ja tegevuspõhimõtete vastu. Seepärast tuleb liikmesriikidel ja komisjonil järgida riiklike statistikaametite juhtide ja komisjoni (Eurostat) peadirektori valimisel, ametisse nimetamisel ja ametist vabastamisel parimaid rahvusvahelisi tavasid, tuginedes selgetele kutsealastele kriteeriumidele, nagu statistikaalane maine ja kõrgetasemeline pädevus statistika valdkonnas. Lepingu ennetähtaegse lõpetamise põhjused ei tohi seada ohtu ametialast sõltumatust; need peavad olema hästi põhjendatud, täpsustatud ja tehtud teatavaks asjakohasel viisil, austades samal ajal asjaomase isiku õigusi. Lisaks tuleb komisjonil (Eurostat) teavitada Euroopa statistika haldamise nõuandekogu kõigist tõsisest probleemidest, mis tal on seoses Euroopa statistika tegevusjuhise rakendamisega, võttes arvesse Euroopa statistika haldamise nõuandekogu olulist rolli liidu organina, mille ülesanne on esitada sõltumatu hinnang Euroopa statistika tegevusjuhise rakendamise kohta Euroopa statistikasüsteemi poolt ning anda nõu, kuidas suurendada kasutajate usaldust Euroopa statistika vastu.
- (4) Digiüleminekuga on tekkinud täiesti uued olud ja uus keskkond, millega kaasnevad uued vajadused Euroopa statistika järele. Lisaks on hiljutised humanitaar- ja poliitilised kriisid, nagu COVID-19 pandeemia ning energia- ja elukalliduskriis, mille tekitas Venemaa Ukraina-vastane agressioonisõda, suurendanud nõudlust ja ootusi seoses ajakohasema, sagedasema ja üksikasjalikuma Euroopa statistikaga, mida on vaja liidu otsustusprotsessi toetamiseks ja liidus parima võimaliku kriisireageerimise tagamiseks.

- (5) Võib tekkida kriisiolukordi, kus kiireloomulistele poliitilistele vajadustele reageerimiseks on vaja ajakohast ja uuenduslikku Euroopa statistikat. Näiteks takistab ajakohaste andmete puudumine ühiku kohta arvestatava kasumi ja ärikasumi kohta poliitikakujundajatel põhjalikult hindamast hinnatõusude probleemi ajal, mil uuritakse äriühingute poliitika mõju võimaliku inflatsiooniedendajana. Seetõttu on äärmiselt oluline kehtestada kord reageerimaks kiireloomulistele poliitilistele vajadustele Euroopa statistika järele.
- (6) Selleks, et rahuldada kasvavaid nõudmisi ja ootusi seoses ajakohasema, sagedasema ja üksikasjalikuma Euroopa statistikaga ning Euroopa statistikasüsteemi kiirema ja paremini koordineeritud reageerimisega kiireloomulistele statistikavajadustele kriisi ajal, on vaja muuta määrust (EÜ) nr 223/2009. Käesoleva muutmismääruse eesmärk on tagada, et Euroopa statistika oleks jätkuvalt asjakohane, võttes arvesse kasutajate muutuvaid ja nõudlikumaid vajadusi, eelkõige kasutades täiel määral ära digitaalsete andmeallikate ja -tehnoloogiate võimalusi ning võimaldades nende kasutamist Euroopa statistikas, muutes Euroopa statistikasüsteemi paindlikumaks ja suutlikumaks kriisidele tõhusalt ja kiiresti reageerida, võimaldades andmete jagamist ja tugevdades koordineerimist Euroopa statistikasüsteemi partnerite vahel.
- (7) Selleks et kajastada praegusi olusid ja digikeskkonda, milles Euroopa statistikasüsteem toimib, tuleks määrusesse (EÜ) nr 223/2009 lisada uued või ajakohastatud määratlused, et selgitada mõisteid „andmed“, „metaandmed“, „andmevaldaja“, „andmeallikas“, „juurdepääs andmetele“ ja „kasutamine statistilistel eesmärkidel“ .

(8) Hiljutised sündmused, nagu COVID-19 pandeemia ning energia- ja elukalliduskriis, mille tekitas Venemaa Ukraina-vastane agressioonisõda, on näidanud, et ajakohase, usaldusväärse ja võrreldava Euroopa statistika kättesaadavus on väga oluline selleks, et avaliku sektori asutused saaksid hädaolukordadele tulemuslikult reageerida. Seepärast peaks Euroopa statistikasüsteemil olema võimalik võtta kiiresti koordineeritud meetmeid, kui andmete ja statistika järele tekib kiireloomuline vajadus väljaspool tavapärasest kavandamisraamistikku, seda eriti kriisi ajal, mida on tunnustatud liidu õigusaktides, nagu nõukogu rakendusotsus (EL) 2018/1993⁵, Euroopa Parlamendi ja nõukogu otsus nr 1313/2013/EL⁶, nõukogu määrus (EL) 2016/369⁷, nõukogu määrus (EL) 2022/2372⁸ ja määrus, millega luuakse siseturu hädaolukorra ja vastupanuvõimega seotud meetmete raamistik (siseturu hädaolukorra ja vastupanuvõime määrus). Sellises olukorras peaks andmevaldaja tegema andmed taotluse korral kättesaadavaks riiklikule statistikaametile või komisjonile (Eurostat), kui see riiklik statistikaamet või komisjon (Eurostat) tõendab erakorralist vajadust kasutada taotletud andmeid kooskõlas Euroopa Parlamendi ja nõukogu määruses (EL) 2023/2854⁹ sätestatud eeskirjadega. Komisjonil (Eurostat) peaks olema võimalik võtta tihedas koostöös Euroopa statistikasüsteemi komiteega kiireloomulisi statistikaalaseid meetmeid. Riiklikel statistikaametitel ja muudel riigisisestel asutustel, kes vastutavad Euroopa statistika arendamise, tegemise ja levitamise eest (edaspidi „muud riigisisestel asutused“), peaks olema võimalik osaleda sellistes meetmetes vabatahtlikkuse alusel.

⁵ Nõukogu 11. detsembri 2018. aasta rakendusotsus (EL) 2018/1993, mis käsitleb ELi integreeritud korda poliitiliseks reageerimiseks kriisidele (ELT L 320, 17.12.2018, lk 28).

⁶ Euroopa Parlamendi ja nõukogu 17. detsembri 2013. aasta otsus nr 1313/2013/EL liidu kodanikukaitse mehhanismi kohta (ELT L 347, 20.12.2013, lk 924).

⁷ Nõukogu 15. märtsi 2016. aasta määrus (EL) 2016/369 erakorralise toetuse andmise kohta liidus (ELT L 70, 16.3.2016, lk 1).

⁸ Nõukogu 24. oktoobri 2022. aasta määrus (EL) 2022/2372 selliste meetmete raamistiku kohta, millega tagatakse kriisi korral oluliste meditsiinivahenditega varustus liidu tasandi rahvatervisealases hädaolukorras (ELT L 314, 6.12.2022, lk 64).

⁹ Euroopa Parlamendi ja nõukogu 13. detsembri 2023. aasta määrus (EL) 2023/2854 ühtlustatud õigusnormide kohta, millega reguleeritakse õiglast juurdepääsu andmetele ja andmete kasutamist, millega muudetakse määrust (EL) 2017/2394 ja direktiivi (EL) 2020/1828 (andmemäärus) (ELT L, 2023/2854, 22.12.2023, ELI: <http://data.europa.eu/eli/reg/2023/2854/oj>).

- (9) Digitaalteenuste ja esemevõrgu kasutamisel tekkivate uute andmeallikate, sealhulgas suurandmete kättesaadavus ja kasutamine muutuvad väga oluliseks, et teha Euroopa statistikat ajakohaselt, sobiva sagedusega ja piisavalt üksikasjalikult, tõhusamal ja vähem kulukal viisil. Sellised uued andmeallikad aitavad samuti oluliselt kaasa Euroopa statistikasüsteemi jaoks statistiliste valimialuste loomisele. Seetõttu tuleks tagada juurdepääs uutele andmeallikatele üldiselt ja eelkõige eravaldues olevatele andmetele, et arendada ja teha Euroopa ametlikku statistikat kestlikul alusel ning õiglaste, selgete, prognoositavate ja proportsionaalsete eeskirjade kohaselt kooskõlas liidu põhiõiguste raamistikuga. Juurdepääs eravaldues olevatele andmetele tuleks tagada kooskõlas kulutasuvuse põhimõttega ning see ei tohi tekitada ettevõtjatele liigset koormust, nagu on sätestatud Euroopa Liidu toimimise lepingu (ELi toimimise leping) artikli 338 lõikes 2.
- (10) Eravaldues olevad andmed on suur hulk eraisikute valdues olevaid andmeid, mis on saadud nende tegevuse tulemusena ja mida statistikaasutused saaksid kasutada riikliku statistika tegemiseks. Need võivad hõlmata muu hulgas kodanikuühiskonna organisatsioonide valdues olevaid andmeid. Sellised andmed võivad olla keskse tähtsusega riikliku statistika täiendamisel ning majandusliku, sotsiaalse ja keskkonnaalase arengu ning eelkõige ÜRO kestliku arengu eesmärkidega seotud edusammude jälgimisel. Seetõttu tuleks selliste andmete kasutamist tungivalt julgustada.
- (11) Juurdepääs uutele andmeallikatele, eelkõige eravaldues olevatele andmetele, on olnud Euroopa statistikasüsteemi pikaajaline taotlus, nagu näitavad Euroopa statistikasüsteemi 2017. aasta novembri seisukohadokument juurdepääsu kohta eravaldues olevatele avalikku huvi pakkuvatele andmetele ning Euroopa statistikasüsteemi 2021. aasta juuni seisukohadokument tulevase andmemääruse ettepaneku kohta.

- (12) Eravalduses olevate andmete ja muude uute andmeallikate kasutamise suhtes tuleks kohaldada rangeid õiguslikke, tehnilisi ja menetluslikke kaitsemeetmeid ja tagatise, sealhulgas kõrgel tasemel turvalisuse, konfidentsiaalsuse ja eraelu puutumatus kaitset, nagu on juba sätestatud määruses (EÜ) nr 223/2009. Juurdepääs eravalduses olevatele andmetele peaks olema ainult riiklikel statistikaametitel, kes tegutsevad enda või muude Euroopa statistikasüsteemi kuuluvate riigisiseste asutuste nimel, ja komisjonil (Eurostat). Taotletavad andmed peaksid olema rangelt vajalikud Euroopa statistika ja arendamisjärgus statistika arendamiseks, tegemiseks ja levitamiseks. Sellised eravalduses olevad andmed tuleks pseudonümiseerida vastavalt Euroopa Parlamendi ja nõukogu määruse (EL) 2016/679¹⁰ artiklile 89 ning Euroopa Parlamendi ja nõukogu määruse (EL) 2018/1725¹¹ artiklile 13.

¹⁰ Euroopa Parlamendi ja nõukogu 27. aprilli 2016. aasta määrus (EL) 2016/679 füüsiliste isikute kaitse kohta isikuandmete töötlemisel ja selliste andmete vaba liikumise ning direktiivi 95/46/EÜ kehtetuks tunnistamise kohta (isikuandmete kaitse üldmäärus) (ELT L 119, 4.5.2016, lk 1).

¹¹ Euroopa Parlamendi ja nõukogu 23. oktoobri 2018. aasta määrus (EL) 2018/1725, mis käsitleb füüsiliste isikute kaitset isikuandmete töötlemisel liidu institutsioonides, organites ja asutustes ning isikuandmete vaba liikumist, ning millega tunnistatakse kehtetuks määrus (EÜ) nr 45/2001 ja otsus nr 1247/2002/EÜ (ELT L 295, 21.11.2018, lk 39).

- (13) Riiklike statistikaametite või komisjoni (Eurostat) taotlused juurdepääsuks eravaldues olevatele andmetele peaksid olema oma ulatuse ja üksikasjalikkuse poolest läbipaistvad ja proportsionaalsed. Sellega seoses on vaja täpsustada ja selgitada taotluse eesmärki, taotletud andmete kavandatud kasutust, andmete kättesaadavaks tegemise sagedust ja tähtaegu ning nende kättesaadavaks tegemise tegevuskorda. Andmete töötlemine seoses selliste andmetaotlustega ei tohiks piirata vastavalt Euroopa Parlamendi ja nõukogu direktiivi 2002/58/EÜ¹², määruse (EL) 2016/679 ja määruse (EL) 2018/1725 kohaldamist. Kuna ametlik statistika on avalik hüve, peaks juurdepääs andmetele olema tasuta. Kui andmeid taotleb riiklik statistikaamet, võivad liikmesriigid maksta eraõiguslikule andmevaldajale hüvitist, mis piirdub töötlemisteenusega vastavalt esitatud nõuetele, välja arvatud juhul, kui liikmesriigi õiguse kohaselt ei ole riiklikel statistikaametitel või muudel riigisisestel asutustel lubatud andmevaldajatele hüvitist maksta. Kui andmeid taotleb komisjon (Eurostat), peaks ta pakkuma eraõiguslikule andmevaldajale mõistlikku hüvitist, mis piirdub spetsiifilise töötlemisteenusega vastavalt esitatud nõuetele.

¹² Euroopa Parlamendi ja nõukogu 12. juuli 2002. aasta direktiiv 2002/58/EÜ, milles käsitletakse isikuandmete töötlemist ja eraelu puutumatuse kaitset elektroonilise side sektoris (eraelu puutumatust ja elektroonilist sidet käsitlev direktiiv) (EÜT L 201, 31.7.2002, lk 37).

- (14) Taotluste esitamisel juurdepääsuks eravaldues olevatele andmetele peaks riiklik statistikaamet või komisjon (Eurostat) kutsuma eraõiguslikku andmevaldajat üles dialoogile, et määrata kindlaks andmetaotluste konkreetsed parameetrid ja muu erikord, sealhulgas see, kuidas andmed kättesaadavaks teha, ning mis tahes organisatsioonilised ja tehnilised meetmed andmete konfidentsiaalsuse ja ärisaladuste kaitsmiseks, eesmärgiga sõlmida nendes aspektides kokkulepe. Kui kolme kuu jooksul kokkulepet ei sõlmita või kui eraõiguslik andmevaldaja kokkulepet ei järgi, peaks riiklikul statistikaametil olema võimalus esitada järgmine täiendav taotlus, et eraõiguslik andmevaldaja teeks andmed kättesaadavaks. Kui eraõiguslik andmevaldaja jätab tahtlikult või hooletusest andmed tähtaja jooksul edastamata või edastab ebaõigeid, mittetäielikke või eksitavaid andmeid, peaks liikmesriik või komisjon võtma vastu meetmed täitmise tagamiseks, mis hõlmavad võimalust määrata karistusi, mis peaksid olema mõjusad, proportsionaalsed ja hoiatavad, võttes arvesse rikkumise laadi, raskusastet, kordumist ja kestust, pidades silmas taotletavat avalikku huvi. Kehtestada tuleks komisjoni poolt vastu võetud karistuste maksimumsummad. Komisjon võib anda välja suunised trahvide arvutamiseks. Kõik komisjoni poolt käesoleva muutmismääruse alusel tehtud otsused vaatab ELi toimimise lepingu kohaselt läbi Euroopa Liidu Kohus. Euroopa Liidu Kohtul peaks vastavalt ELi toimimise lepingu artiklile 261 olema komisjoni poolt vastu võetud trahvide osas täielik pädevus.
- (15) Tuleks soodustada statistika ja georuumilise teabe edasist integreerimist, et erinevad avalikud organisatsioonid saaksid ressursse tõhusamalt kasutada ja andmeid paremini integreerida, et luua uusi statistilisi väljundeid, nagu ruumiline analüüs, ning parandada andmete visualiseerimist ja levitamist. Selline edasine integreerimine toetaks otsuste tegemist ja poliitikaeesmärkide jälgimist nii liidu kui ka liikmesriikide tasandil.

- (16) Komisjon (Eurostat), riiklikud statistikaametid ja muud riigisisese asutused peaksid püüdma tagada juurdepääsu oma andmekogudele ning toetavatele metaandmetele ja muudele kvaliteedihindamise seisukohast olulistele dokumentidele, kasutades ajakohaseid ja kergesti kasutatavaid tehnoloogiaid.
- (17) Euroopa statistikat arendab, teeb ja levitab ka Euroopa Keskpangade Süsteem (EKPS), kuid eraldi õigusraamistikus, mis kajastab EKPSi juhtimisstruktuuri. Euroopa statistikasüsteemi ja EKPSi vahel on vajalik tihe koostöö ja asjakohane kooskõlastamine, eelkõige selleks, et edendada andmete vahetamist kahe süsteemi vahel ainult statistilistel eesmärkidel kooskõlas ELi toimimise lepingu artikli 338 lõikega 1 ning Euroopa Keskpangade Süsteemi ja Euroopa Keskpanga põhikirja protokoll nr 4 artikliga 5. Ühtlasi tuleks kohaldada määrust (EÜ) nr 223/2009, ilma et see piiraks nõukogu määruse (EÜ) nr 2533/98¹³ kohaldamist.
- (18) Konfidentsiaalsete andmete vahetamine aitab parandada Euroopa statistika kvaliteeti. Euroopa statistikasüsteem on teinud aktiivselt tööd sellise andmevahetuse edasiarendamiseks, sealhulgas sätestades konfidentsiaalsete andmete edastamise erinevates valdkondlikes õigusaktides. Neid jõupingutusi tuleks jätkata. Konfidentsiaalsete andmete vastastikune vahetamine peaks olema lubatud nii Euroopa statistikasüsteemi sees kui ka Euroopa statistikasüsteemi ja EKPSi vahel, kui see on vajalik Euroopa statistika tõhusaks arendamiseks, tegemiseks ja levitamiseks või Euroopa statistika kvaliteedi parandamiseks. Kui konfidentsiaalsed andmed on komisjonile (Eurostat) edastatud, peaks olema nõutav andmed esitanud riikliku statistikaameti või muu riigisisese asutuse nõusolek.

¹³ Nõukogu 23. novembri 1998. aasta määrus (EÜ) nr 2533/98 statistilise teabe kogumise kohta Euroopa Keskpanga poolt (EÜT L 318, 27.11.1998, lk 8).

- (19) On vaja tagada, et Euroopa statistika arendamise, tegemise ja levitamise seisukohast oluliste haldusandmete allikate, andmekogude, koostalitlusvõime süsteemide või andmete eest vastutavad riigiasutused ja avaliku sektori osalusega asutused võimaldaksid riiklikel statistikaametitel ja muudel riigisisestel asutustel kõnealustele andmetele õigel ajal, piisavalt sageli ja tasuta juurde pääseda, neid kasutada ja integreerida, et arendada, teha ja levitada Euroopa statistikat. Liikmesriigid peaksid tagama võimaluse koostada statistilisi valimialuseid, mis põhinevad riiklike statistikaametite ja muude riigisiseste asutuste asjakohastel haldusandmetel.
- (20) Veelgi rohkem tuleks ergutada mitme allikaga statistika, s.o erinevate andmeallikate põhjal, sealhulgas modelleerimismeetodite ja muude statistiliste meetodite või uuenduslike lähenemisviiside abil arendatud või tehtud statistika kasutamist.
- (21) Kui määruse (EÜ) nr 223/2009 alusel võetavate meetmetega kaasneb isikuandmete töötlemine ametlikel statistilistel eesmärkidel kooskõlas statistikaasutustele antud volitusega taotleda isikuandmeid vastavalt iga statistikatoote konkreetsele meetodilisele kirjeldusele, peaks selline töötlemine olema kooskõlas isikuandmete kaitset käsitleva asjaomase liidu õigusega, s.t määrustega (EL) 2016/679 ja (EL) 2018/1725. Vastavalt kõnealustes määrustes sätestatud põhimõtetele tuleks sellise töötlemise suhtes kohaldada asjakohaseid kaitsemeetmeid andmesubjekti õiguste ja vabaduste kaitseks. Nende kaitsemeetmetega tuleks tagada tehniliste ja korralduslike meetmete olemasolu, eelkõige selleks, et tagada võimalikult väheste andmete kogumise põhimõtte järgimine. Need meetmed võivad hõlmata pseudonümiseerimist.

(22) Isikuandmete töötlemise suhtes, mida riiklikud statistikaametid ja muud riigisisised asutused teevad ametliku statistika jaoks ja mida peetakse avalikes huvides olevaks, tuleks kohaldada erandeid ja asjakohaseid kaitsemeetmeid kooskõlas määrusega (EL) 2016/679. Näiteks ei tohiks isikuandmete täiendavat töötlemist statistilistel eesmärkidel pidada kokkusobimatuks algsete eesmärkidega, milleks neid koguti. Avalikes huvides statistilistel eesmärkidel töödeldavad isikuandmed on konfidentsiaalsed andmed ja seega kohaldatakse nende suhtes statistilise konfidentsiaalsuse põhimõtet, mis tähendab, et neid tuleks kasutada üksnes statistilistel eesmärkidel ning neid ei tohiks kunagi kasutada ühegi konkreetse füüsilise isikuga seotud meetmete või otsuste toetamiseks. Sellega seoses hõlmavad konkreetset kaitsemeetmeid, mida tuleks kohaldada, kui määruse (EÜ) nr 223/2009 kohane andmete jagamine eeldab isikuandmete töötlemist, tehnilisi ja korralduslikke meetmeid, nagu privaatsuskaitse tehnoloogiad ning eesmärgi piirangu, võimalikult väheste andmete kogumise, säilitamise piirangu ning usaldusväärsuse ja konfidentsiaalsuse põhimõtete järgimine, nagu on sätestatud määruses (EL) 2016/679 ja määruses (EL) 2018/1725 ning mida on täpsustatud Euroopa statistika tegevusjuhises. Sellega seoses tuleks andmete jagamiseks kasutada privaatsuskaitse tehnoloogiaid, mis on spetsiaalselt välja töötatud nende põhimõtete rakendamiseks. Määruse (EL) 2016/679 artikli 89 lõike 2 kohaselt tuleks liikmesriigi õigusega lubada erandeid Euroopa statistika arendamisele, tegemisele ja levitamisele riiklike statistikaametite ja muude riigisiseste asutuste poolt vastavalt neis õigusnormides sätestatud kaitsemeetmetele.

- (23) Selleks et olla uute tehnoloogiate ja uute arusaamade järkjärgulisel integreerimisel esirinnas ning tagades seega Euroopa statistika pidev asjakohasus, tuleks kehtestada eeskirjad, mille alusel saaks Euroopa statistikasüsteemi ühiste jõupingutuste raames arendada statistikat vastavalt kasutajate vajadustele konkreetsetes valdkondades arendamisjärgus statistika või eksperimentaalstatistika vormis, et sellest saaks Euroopa statistika korrapärase tegemise osa. Kuigi see statistika ei pruugi tingimata vastata kõigile määruse (EÜ) nr 223/2009 artikli 12 lõikes 1 sätestatud kvaliteedikriteeriumidele, tuleks seda käsitada Euroopa statistikana. Arendamisjärgus statistika või eksperimentaalstatistika avaldamisel tuleks anda läbipaistvat teavet selle kvaliteedi kohta.
- (24) Riiklikud statistikaametid peaksid uusi statistilisi väljundeid uuendada ja arendada püüdes võtma täiel määral arvesse kasutajate vajadusi, mida on väljendanud eelkõige statistika kasutajate riiklikud nõukogud või muud asjaomased asutused. Liidu tasandil peab komisjon teavitama Euroopa statistika nõuandekomiteed (edaspidi „nõuandekomitee“), mis loodi Euroopa Parlamendi ja nõukogu otsusega nr 234/2008/EÜ¹⁴, kui peamist liidu organit, mis esindab Euroopa statistika kasutajaid, vastajaid ja tegijaid, sellest, kuidas ta on võtnud arvesse nõuandekomitee arvamusi, eelkõige seoses uue Euroopa statistika väljatöötamisega.

¹⁴ Euroopa Parlamendi ja nõukogu 11. märtsi 2008. aasta otsus nr 234/2008/EÜ, millega luuakse Euroopa statistika nõuandekomitee ja millega tunnistatakse kehtetuks nõukogu otsus 91/116/EMÜ (ELT L 73, 15.3.2008, lk 13).

- (25) Kõige viimaste akadeemiliste suundumustega kursis olemiseks ning statistiliste andmete ja meetodite kvaliteedi parandamiseks peaksid statistikaasutused edendama nii riiklikul kui ka Euroopa tasandil tugevat, struktureeritud ja püsivat valdkondadevahelist koostööd akadeemiliste ja teadusasutustega, eriti uue statistika arendamisel, uute meetodite ja tehnoloogiate katsetamisel ning innovatsiooni ja eksperimenteerimise edendamisel. Määruse (EÜ) 223/2009 kohaldamisel peaksid teaduslikud eesmärgid hõlmama sellist teadustegevust nagu tehnoloogiaarendus ja tutvustamistegevus, alusuuringud või rakendusuuringud.
- (26) Võttes arvesse riiklike statistikaametite usaldusväarsust ja nende kõrgel tasemel tehnilist oskusteavet andmete ja metaandmete haldamise, andmekvaliteedi ja andmekaitse valdkonnas, tuleks liikmesriike julgustada andma kooskõlas subsidiaarsuse põhimõttega riiklikele statistikaametitele oluline roll riiklikes andmehaldusraamistikutes, sealhulgas Euroopa Parlamendi ja nõukogu määruses (EL) 2022/868¹⁵ ette nähtud rolli, eesmärgiga edendada andmete jagamist, andmete integreerimist ja koostalitlusvõimet, metaandmete kirjeldamist, kvaliteedi tagamist ja standardite kehtestamist. Sellega seoses tuleks riiklike statistikaameteid ja muid riigisiseseid asutusi kaasata haldusandmete allikate, andmekogude või koostalitlevate süsteemide esialgsesse kavandamisse, edasiarendamisse ja kasutamise lõpetamisse. Sellist kaasamist tuleks vajaduse korral tugevdada, et tagada muu hulgas järjepidevus ja andmete kvaliteet ning minimeerida aruandluskoormust.
- (27) Üldsusele seaduslikult kättesaadavaid andmeid, mis jäävad riigisisese või liidu õiguse kohaselt üldsusele kättesaadavaks, ei tohiks pidada konfidentsiaalseks, kui neid kasutatakse statistilistel eesmärkidel või selliste andmete põhjal saadud statistika levitamise eesmärgil.

¹⁵ Euroopa Parlamendi ja nõukogu 30. mai 2022. aasta määrus (EL) 2022/868 Euroopa andmehalduse kohta ning millega muudetakse määrust (EL) 2018/1724 (andmehalduse määrus) (ELT L 152, 3.6.2022, lk 1).

- (28) Parema ajakohasuse huvides liidu tasandil peaks komisjonil (Eurostat) olema lubatud levitada liikmesriikide Euroopa statistikat niipea, kui see on riiklikul tasandil avaldatud, isegi kui see avaldati enne asjakohastes valdkondlikes liidu õigusaktides sätestatud statistika esitamise tähtaegu.
- (29) Koordineerimise puudumine võib põhjustada ebatõhusust ja ebajärjekindlust ning tekitada probleeme seoses Euroopa statistika kvaliteediga. Liidu institutsioonid ja organid peavad oma pädevusvaldkondades uue statistika arendamisel konsulteerima süstemaatiliselt komisjoniga (Eurostat) statistiliste meetodite ja andmete kvaliteedi osas. Koordineerimist tuleks laiendada ka muule statistikale, mis on oluline poliitikakujundajate ja kodanike teavitamiseks, eelkõige seetõttu, et sellise statistika kvaliteet võib mõjutada Euroopa statistika mainet.
- (30) Kuna käesoleva määruse eesmärki, milleks on Euroopa statistika arendamise, tegemise ja levitamise õigusraamistiku muutmine, ei suuda liikmesriigid piisavalt saavutada, küll aga saab seda ühtsuse ja võrreldavusega seotud põhjustel paremini saavutada liidu tasandil, võib liit võtta meetmeid kooskõlas Euroopa Liidu lepingu artiklis 5 sätestatud subsidiaarsuse põhimõttega. Kõnealuses artiklis sätestatud proportsionaalsuse põhimõtte kohaselt ei lähe käesolev määrus nimetatud eesmärgi saavutamiseks vajalikust kaugemale.

- (31) Selleks et tagada määruse (EÜ) nr 223/2009 ühetaolised rakendamistingimused, tuleks komisjonile anda rakendamisvolitused seoses kiireloomuliste statistikaalaste meetmete täpsustamise ja nende võtmise korra sätestamisega, sealhulgas vastava ajakava, sageduse ja kvaliteedinõuetega, mida kiireloomulistes statistikaalastes meetmetes vabatahtlikult osalevad liikmesriigid peavad kohaldama, ning seoses kõnealuse määruse kohase statistikaasutuste vahelise andmevahetuse tehniliste aspektide sätestamisega. Neid volitusi tuleks teostada kooskõlas Euroopa Parlamendi ja nõukogu määrusega (EL) nr 182/2011¹⁶.
- (32) Euroopa Andmekaitseinspektoriga konsulteeriti kooskõlas määruse (EL) 2018/1725 artikli 42 lõikega 1 ning ta esitas arvamuse 6. septembril 2023.
- (33) Euroopa statistikasüsteemi komiteega on konsulteeritud,

ON VASTU VÕTNUD KÄESOLEVA MÄÄRUSE:

¹⁶ Euroopa Parlamendi ja nõukogu 16. veebruari 2011. aasta määrus (EL) nr 182/2011, millega kehtestatakse eeskirjad ja üldpõhimõtted, mis käsitlevad liikmesriikide läbiviidava kontrolli mehhanisme, mida kohaldatakse komisjoni rakendamisvolituste teostamise suhtes (ELT L 55, 28.2.2011, lk 13).

Artikkel 1
Määruse (EÜ) nr 223/2009 muutmine

Määrust (EÜ) nr 223/2009 muudetakse järgmiselt.

1) Artiklit 3 muudetakse järgmiselt:

a) lisatakse järgmised punktid :

„4a. „andmed“ – vaadeldud üksustega seotud tegude, faktide või teabe ning selliste tegude, faktide või teabe kogumi digitaalne või mittedigitaalne esitus;

4b. „metaandmed“ – teave, mis määratleb ja kirjeldab andmeid ja protsesse ;

4c. „andmevaldaja“ – juriidiline või füüsiline isik või mis tahes muu üksus, kellel on kohaldatava liidu või liikmesriigi õiguse kohaselt õigus ja võimalus oma tegevuse tulemusena saadud andmeid hallata ja need kättesaadavaks teha;“;

b) lisatakse järgmised punktid :

„5a. „andmeallikas“ – allikas, mis annab andmeid, mis on iseenesest või koos muudest allikatest pärit andmetega asjakohased ja vajalikud statistika arendamiseks ja tegemiseks, sealhulgas uuringud, loendused, haldusandmed või andmevaldajate poolt taotluse korral kättesaadavaks tehtud andmed;

5b. „juurdepääs andmetele“ – andmevaldaja esitatud või kättesaadavaks tehtud andmete töötlemine riikliku statistikaameti või muu riigisisese asutuse või komisjoni (Eurostat) poolt kooskõlas konkreetsete tehniliste, õiguslike või organisatsiooniliste nõuetega ;“;

c) punkt 8 asendatakse järgmisega:

„8. „kasutamine statistilistel eesmärkidel” – statistikaasutuste poolne kasutamine eranditult statistiliste tulemuste ja analüüside arendamiseks, tegemiseks ja levitamiseks, sealhulgas teadusuuringuteks ja -tööks või valimialuste loomiseks; “.

2) Lisatakse järgmine artikkel:

„Artikkel 16a

Statistika valdkonna reageerimine kiireloomuliste poliitiliste vajadustele kriisiolukordades

1. Komisjon (Eurostat) vaatab kriisiolukorrad läbi ja võib vajaduse korral võtta kiireloomulisi statistikaalaseid meetmeid käesolevas artiklis sätestatud korras, kui on täidetud mõlemad järgmised tingimused:

a) on rangelt vajalik reageerida kiireloomuliste poliitiliste vajadustele, mis tulenevad asjaomasest kriisiolukorrast ja tekivad pärast kehtestatud hädaolukordadele reageerimise mehhanismide käivitumist kooskõlas liidu õigusaktidega, näiteks nõukogu rakendusotsusega (EL) 2018/1993* või muude liidu erakorraliste õigusaktidega;

- b) neid kiireloomulisi poliitilisi vajadusi ei ole võimalik täita Euroopa statistikaprogrammi raames.
2. Lõikes 1 osutatud kiireloomulisi statistikaalaseid meetmeid võtab komisjon (Eurostat) liidu tasandil tihedas koostöös liikmesriikide statistikaametite ja muude riigisiseste asutustega ja need võivad hõlmata järgmist:
- a) uutel andmeallikatel või andmekogumitel põhineva Euroopa statistika tegemine, võttes arvesse andmeesitajate koormust ja kulutasuvust liikmesriikide jaoks;
 - b) olemasolevatel andmetel põhinevate uute statistiliste näitajate ja teadmiste pakkumine;
 - c) meetoodiliste suuniste väljatöötamine, et tagada kriisiolukorrast mõjutatud liikmesriikide statistika võrreldavus ja järjepidevus;
 - d) liidu tasandil koordineeritud muu tegevus, mille eesmärk on pakkuda konkreetsele olukorrale ajakohast ja asjakohast statistilist vastust.

3. Lõikes 1 osutatud kiireloomuliste statistikaalaste meetmete vajalikkuse hindamisel teavitab komisjon (Eurostat) viivitamata Euroopa statistikasüsteemi komiteed ja konsulteerib sellega ning võtab igakülgset arvesse selle erialaseid suuniseid. Euroopa statistikasüsteemi komitee vaatab võetavad kiireloomulised statistikaalased meetmed eelnevalt läbi. Selleks esitab komisjon (Eurostat) Euroopa statistikasüsteemi komiteele põhjaliku teabe, mis hõlmab võetavaid meetmeid, nende õigustatust kulutasuvuse seisukohalt, nende saavutamise vahendeid ja ajakava, andmeesitajatele vastamisega kaasneva koormuse hindamist ning liidu rahalist toetust riiklike statistikaametite ja muude riigisiseste asutuste lisakulude katmiseks.
4. Liikmesriigid võivad otsustada eraldi ja vabatahtlikkuse alusel osaleda lõikes 1 osutatud kiireloomulistes statistikaalastes meetmete rakendamises . Need kiireloomulised statistikaalased meetmed peavad olema asjakohased ja hõlmama kiireloomulisi poliitilisi vajadusi, mis tulenevad liidus esinevast kriisiolukorrast. Kiireloomulistes statistikaalastes meetmete rakendamises osalemisel järgivad liikmesriigid komisjonile (Eurostat) esitatavate riiklike andmete kokku lepitud ühiseid tähtaegu, sagedust ja kvaliteedinõudeid.
5. Komisjon võib käesoleva artikli lõikes 1 osutatud kiireloomulisi statistikaalaseid meetmeid rakendusaktidega täpsustada ja sätestada nende võtmise korra, sealhulgas asjakohased tähtajad, sagedus- ja kvaliteedinõuded, mida kiireloomulistes statistikaalastes meetmetes vabatahtlikult osalevad liikmesriigid peavad kohaldama. Nimetatud rakendusaktid võetakse vastu kooskõlas artikli 27 lõikes 2 osutatud kontrollimenetlusega.

Ilma et see piiraks eelarvepädevate institutsioonide õigusi, tehakse käesoleva määruse artikli 5 lõike 2 kohaselt koostatud loetelus osutatud riiklikele statistikaametitele ja muudele riigisisestele asutustele kättesaadavaks rahaline toetus Euroopa Parlamendi ja nõukogu määrusega (EL) 2021/690** loodud ühtse turu programmist ning kooskõlas Euroopa Parlamendi ja nõukogu määrusega (EL, Euratom) 2018/1046***, et katta selliste kiireloomuliste statistikaalaste meetmete rakendamisest tekkivad lisakulud. Lisaks võivad kõnealused riiklikud statistikaametid ja muud riigisisesed asutused taotleda toetust muudest kohaldatavatest liidu rahastamisprogrammidest kooskõlas selliste programmide reeglitega. Liikmesriigid võivad taotleda toetust ka Euroopa Parlamendi ja nõukogu määrusega (EL) 2021/240**** loodud tehnilise toe instrumendist. Käesoleva lõigu kohase rahalise toetuse suurus määratakse kindlaks kooskõlas asjaomase rahastamisprogrammi reeglitega, sõltuvalt rahaliste vahendite olemasolust, eelkõige kooskõlas Euroopa statistikaprogrammi reeglitega.

6. Käesoleva artikli lõike 5 kohaselt vastu võetud rakendusaktid ei kehti kauem kui kestab asjaomane kriisiolukord ja igal juhul mitte kauem kui 12 kuud. Igakülgset põhjendatud juhtudel võib seda ajavahemikku rakendusaktiga pikendada veel 12 kuu võrra. Nimetatud rakendusakt võetakse vastu kooskõlas artikli 27 lõikes 2 osutatud kontrollimenetlusega.

* Nõukogu 11. detsembri 2018. aasta rakendusotsus (EL) 2018/1993, mis käsitleb ELi integreeritud korda poliitiliseks reageerimiseks kriisidele (ELT L 320, 17.12.2018, lk 28).

- ** Euroopa Parlamendi ja nõukogu 28. aprilli 2021. aasta määrus (EL) 2021/690, millega luuakse siseturu, ettevõtjate, sealhulgas väikeste ja keskmise suurusega ettevõtjate konkurentsivõime, taimede, loomade, toidu ja sööda valdkonna ja Euroopa statistika programm („ühtse turu programm“) ning tunnistatakse kehtetuks määrused (EL) nr 99/2013, (EL) nr 1287/2013, (EL) nr 254/2014 ja (EL) nr 652/2014 (ELT L 153, 3.5.2021, lk 1).
- *** Euroopa Parlamendi ja nõukogu 18. juuli 2018. aasta määrus (EL, Euratom) 2018/1046, mis käsitleb liidu üldeelarve suhtes kohaldatavaid finantsreegleid ja millega muudetakse määrusi (EL) nr 1296/2013, (EL) nr 1301/2013, (EL) nr 1303/2013, (EL) nr 1304/2013, (EL) nr 1309/2013, (EL) nr 1316/2013, (EL) nr 223/2014 ja (EL) nr 283/2014 ja otsust nr 541/2014/EL ning tunnistatakse kehtetuks määrus (EL, Euratom) nr 966/2012 (ELT L 193, 30.7.2018, lk 1).
- **** Euroopa Parlamendi ja nõukogu 10. veebruari 2021. aasta määrus (EL) 2021/240, millega luuakse tehnilise toe instrument (ELT L 57, 18.2.2021, lk 1).“

3) Artikkel 17a asendatakse järgmisega:

„Artikkel 17a

Juurdepääs haldusandmetele ning nende kasutamine ja integreerimine Euroopa statistika arendamiseks, tegemiseks ja levitamiseks

1. Euroopa statistika arendamise, tegemise ja levitamise seisukohast oluliste ja vajalike haldusandmete allikate, andmekogude, koostalitlusvõime süsteemide või andmete eest vastutavad riigiasutused ja liikmesriigi õiguse kohased avaliku sektori osalusega asutused võimaldavad riiklikel statistikaametitel ja muudel riigisisestel asutustel kõnealustele andmetele ja olulistele metaandmetele õigel ajal, piisavalt sageli, piisava detailsusega ja tasuta juurde pääseda, neid kasutada ja integreerida, et arendada, teha ja levitada Euroopa statistikat .

2. Riiklike statistikaametite ja komisjoniga (Eurostat) konsulteeritakse ning nad on kaasatud muude asutuste kogutud ja säilitatud haldusandmete allikate, andmekogude või koostalitlusvõime süsteemide esialgsesse väljakujundamisse, edasiarendamisse ja nende lõpetamisse, lihtsustades seeläbi nende andmeallikate, andmekogude või koostalitlusvõime süsteemide täiendavat kasutamist Euroopa statistika tegemise eesmärgil. Nad on kaasatud ka standardimistegevusse nende haldusandmete allikate, andmekogude või koostalitlusvõime süsteemide puhul, mis on asjakohased Euroopa statistika tegemisel.
- 2a. Käesoleva määruse kohaldamisel lubatakse komisjonil (Eurostat) taotluse korral pääseda õigel ajal juurde olulistele andmetele ja metaandmetele, mis on pärit liidu organite ja asutuste hallatavatest andmekogudest ja koostalitlusvõime süsteemidest, ning neid andmeid ja metaandmeid kasutada ja integreerida, ilma et see piiraks nende andmekogude ja koostalitlusvõime süsteemide, sealhulgas Euroopa Parlamendi ja nõukogu määrusega (EL) 2019/817* loodud aruandluse ja statistika keskhoidla loomist käsitlevate liidu õigusaktide kohaldamist. Seepärast jätkab komisjon (Eurostat) koostööd asjaomaste liidu organite ja asutustega, et määrata nõutavad kohandatud statistilised andmed ja metaandmed, andmete kasutamise kord ning vajalikud füüsilised ja loogilised kaitsemeetmed. Kui Euroopa statistika jaoks vajalikud andmed ja metaandmed on kättesaadavad üksnes liidu organite ja asutuste hallatavates andmekogudes ja koostalitlusvõime süsteemides, võib komisjon (Eurostat) taotluse korral jagada neid andmeid asjaomaste riiklike statistikaametitega või muude riigisiseste asutustega, kes vastutavad Euroopa statistika arendamise, tegemise ja levitamise eest, ilma et see piiraks nende andmekogude ja koostalitlusvõime süsteemide loomist käsitlevate liidu õigusaktide kohaldamist.

3. Riiklike statistikaametite, muude riigisiseste asutuste ja komisjoni (Eurostat) juurdepääs ja kaasamine vastavalt lõigetele 1, 2 ja 2a piirdub haldusandmete allikate, andmekogude ja koostalitlusvõime süsteemidega nende endi vastavate haldussüsteemide raames.
4. Haldusandmete allikatele, andmekogudele ja koostalitlusvõime süsteemidele, mille nende omanikud on riiklikele statistikaametitele, muudele riigisisestele asutustele ja komisjonile (Eurostat) kättesaadavaks teinud nende kasutamiseks Euroopa statistika tegemise eesmärgil, lisatakse asjakohased metaandmed.
5. Riiklikud statistikaametid, muud riigisisesed asutused ja lõikes 1 osutatud asutused loovad vajalikud koostöömehhanismid vastavalt riiklikele eripäradele. Need mehhanismid annavad riiklikele statistikaametitele ka võimaluse kontrollida andmete kvaliteeti ja luua asjakohastel juurdepääsetavatel haldusandmetel põhinevaid statistilisi raamistikke.

* Euroopa Parlamendi ja nõukogu 20. mai 2019. aasta määrus (EL) 2019/817, millega luuakse ELi infosüsteemide koostalitlusvõime raamistik piiride ja viisade valdkonnas ning muudetakse Euroopa Parlamendi ja nõukogu määrusi (EÜ) nr 767/2008, (EL) 2016/399, (EL) 2017/2226, (EL) 2018/1240, (EL) 2018/1726, (EL) 2018/1861 ning nõukogu otsuseid 2004/512/EÜ ja 2008/633/JSK (ELT L 135, 22.5.2019, lk 27).“

4) Lisatakse järgmised artiklid:

„Artikkel 17b

Eraõiguslike andmevaldajate kohustus teha andmed kättesaadavaks Euroopa statistika arendamiseks, tegemiseks ja levitamiseks

1. Ilma et see piiraks liidu valdkondlikes statistikaalastes õigusaktides sätestatud aruandluskohustusi, andmekogumist või juurdepääsu andmetele ega andmevaldajate kohustust teha andmed kättesaadavaks erakorralise vajaduse alusel kooskõlas Euroopa Parlamendi ja nõukogu määrusega (EL) 2023/2854*, võib riiklik statistikaamet või komisjon (Eurostat) taotleda, et eraõiguslik andmevaldaja teeks andmed ja olulised metaandmed tasuta kättesaadavaks, kui taotletavad andmed on rangelt vajalikud Euroopa statistika arendamiseks, tegemiseks ja levitamiseks ning neid ei ole võimalik muul viisil hankida või kui nende taaskasutamine vähendab märkimisväärselt andmevaldajate ja muude ettevõtjate vastamiskoormust. Komisjon võib lisada sellised andmekogumid või juurdepääsu andmetele iga-aastasessse tööprogrammi.
2. Riikliku statistikasüsteemi koordinaatorina võib riiklik statistikaamet esitada andmete taotluse eraõiguslikule andmevaldajale mõne muu riigisisese asutuse nimel, kui taotletud andmed on vajalikud selle muu riigisisese asutuse arendatava, tehtava ja levitatava Euroopa statistika jaoks. Riiklikud statistikaametid ja liikmesriigi muud riigisisesed asutused teevad koostööd, et vältida eraõiguslike andmevaldajate liigset koormust.

3. Riiklikud statistikaametid ja komisjon (Eurostat) teevad koostööd ja abistavad üksteist, et vältida liigset koormust eraõiguslikele andmevaldajatele ja määrata kindlaks, kes peab andmetaotlusi esitama. Eelkõige esitab andmetaotluse eraõiguslikule andmevaldajale riiklik statistikaamet, välja arvatud juhul, kui komisjon (Eurostat) ja asjaomased riiklikud statistikaametid on ühel meelel selles, et komisjoni (Eurostat) taotlus on tõhusam, näiteks kogu liidus tegutsevate eraõiguslike andmevaldajate puhul.
4. Komisjon (Eurostat) võib kokkuleppel riiklike statistikaametitega luua vabatahtlikkuse alusel kasutatava turvalise taristu, et hõlbustada lõike 3 kohaselt juurdepääsetavate andmete edasist jagamist riiklike statistikaametite ja muude riigisiseste asutustega.

Esimeses lõigus osutatud turvaline taristu põhineb tehnoloogiatel, mis on spetsiaalselt kavandatud vastama Euroopa Parlamendi ja nõukogu määrustele (EL) 2016/679** ja (EL) 2018/1725***.

5. Kui andmed, mida riiklik statistikaamet taotleb lõike 1 alusel, nõuavad spetsiifilist töötlemisteenust, võivad liikmesriigid maksta eraõiguslikule andmevaldajale selle spetsiifilise töötlemisteenuse eest hüvitist, välja arvatud juhul, kui riigisisene õigus takistab riiklikul statistikaametil või muudel statistika tegemise eest vastutavatel riigisisestel asutustel andmevaldajatele hüvitist maksta. Kui komisjon (Eurostat) taotleb andmeid tõhususega seotud põhjustel vastavalt lõikele 3 ja kui on vaja spetsiifilist töötlemisteenust, pakub komisjon (Eurostat) eraõiguslikule andmevaldajale selle spetsiifilise töötlemisteenuse eest mõistlikku hüvitist.

6. Käesolevat artiklit ei kohaldata komisjoni soovitusel 2003/361/EÜ**** lisa artiklis 2 määratletud mikro- või väikeettevõtjate suhtes, välja arvatud igakülselt põhjendatud juhtudel, kui selliste mikro- või väikeettevõtjate valduses olevad andmed on ametliku statistika jaoks eriti huvipakkuvad, pidades silmas nende andmete laadi ja mahtu riiklikul tasandil.

Artikkel 17c

Andmetootlused ja andmete kättesaadavaks tegemise kord Euroopa statistika arendamiseks, tegemiseks ja levitamiseks

1. Andmete taotlemisel vastavalt artiklile 17b peavad riiklikud statistikaametid või komisjon (Eurostat) tegema järgmist:
 - a) täpsustama, milliseid andmeid ja metaandmeid nõutakse;
 - b) täpsustama statistilist vajadust, mille jaoks andmeid taotletakse vastavalt artikli 17b lõikele 1;
 - c) täpsustama andmete kättesaadavaks tegemise sageduse ja tähtsust;
 - d) täpsustama andmete kättesaadavaks tegemise korra.

2. Lõikes 1 osutatud andmetaotluste puhul järgitakse võimalikult väheste andmete kogumise põhimõtet ja need peavad olema andmete üksikasjalikkuse, mahu ja kättesaadavaks tegemise sageduse poolest proportsionaalsed statistilise vajadusega. Sellised taotlused käsitlevad põhimõtteliselt isikustamata andmeid ja ainult konkreetsetel asjaoludel isikuandmeid, mis pärinevad valdkondlikes õigusaktides täpsustatud kategooriatesse kuuluvatest isikuandmete kategooriatest.
3. Pärast lõikes 1 osutatud andmete taotlemist peetakse riikliku statistikaameti, muu riigisisese asutuse või komisjoni (Eurostat) ja asjaomase eraõigusliku andmevaldaja vahel dialoogi, et arutada ja leppida kokku, milliseid meetmeid on vaja andmete kättesaadavaks tegemiseks Euroopa statistika arendamiseks, tegemiseks ja levitamiseks, eesmärgiga sõlmida kokkulepe.
4. Kui lõikes 3 osutatud kokkulepet ei sõlmita kolme kuu jooksul pärast lõikes 1 osutatud andmetaotluse esitamist või kui eraõiguslik andmevaldaja seda kokkulepet ei täida, siis:
 - a) juhul kui andmeid taotles riiklik statistikaamet, võib viimane esitada eraõiguslikule andmevaldajale teise taotluse andmete kättesaadavaks tegemiseks konkreetse tähtaja jooksul ning eraõiguslik andmevaldaja teeb seejärel asjakohased andmed nimetatud tähtaja jooksul kättesaadavaks;

- b) juhul kui andmeid taotles komisjon (Eurostat), võib viimane võtta vastu otsuse, millega nõutakse eraõiguslikult andmevaldajalt andmete kättesaadavaks tegemist ajavahemiku jooksul, mis ei ole lühem kui 15 kalendripäeva, ning eraõiguslik andmevaldaja teeb seejärel asjakohased andmed otsuses kindlaks määratud tähtaja jooksul komisjonile (Eurostat) kättesaadavaks.

Käesoleva lõike esimese lõigu punktis b osutatud otsuse suhtes kohaldatakse lõiget 1. Kõnealusel otsuses võetakse arvesse küsimusi, milles võidi eraõigusliku andmevaldajaga peetud dialoogi käigus jõuda sarnastele seisukohtadele. Selles märgitakse ka tähtaeg, mille jooksul eraõiguslik andmevaldaja peab esitama vastuse, tähtaeg, mille jooksul eraõiguslik andmevaldaja peab andmed kättesaadavaks tegema, lõikes 6 sätestatud trahvid, mida võidakse kohaldada, kui andmeid ei esitata õigeaegselt, ning õiguskaitsevahendid otsuse vaidlustamiseks.

5. Liikmesriigid võtavad asjakohased meetmed, et tagada lõike 4 punktis a osutatud taotluste tulemuslik täitmine.
6. Komisjon võtab asjakohased meetmed, et tagada lõike 4 punkti b kohaselt vastu võetud otsuste tulemuslik täitmine. Need meetmed võivad hõlmata trahvide määramist, kui eraõiguslik andmevaldaja tahtlikult või ettevaatamatuse tõttu ei esita lõike 4 punktis b osutatud otsusega nõutud andmeid tähtaja jooksul või esitab ebaõigeid, mittetäielikke või eksitavaid andmeid. Trahvisummade kindlaksmääramisel võtab komisjon arvesse rikkumise laadi, raskusastet, kestust ja korduvust.

7. Komisjon võib võtta vastu otsuseid trahvide määramise kohta ühe aasta jooksul alates lõike 4 punkti b kohases otsuses sätestatud andmete esitamise tähtajast, kui eraõiguslik andmevaldaja ei esita andmeid, või ühe aasta jooksul pärast ebaõigete, mittetäielike või eksitavate andmete esitamist. Trahvid võivad ulatuda kuni 25 000 euroni ja kui rikkumine kordub kolme aasta jooksul, kuni 50 000 euroni. Komisjoni volitused trahvi määramise otsuste täitmisele pööramiseks kehtivad viis aastat alates lõpliku otsuse tegemise kuupäevast. Enne lõike 6 kohase otsuse vastuvõtmist annab komisjon eraõiguslikule andmevaldajale võimaluse esitada oma seisukohad komisjoni esialgsete järelduste ja meetmete kohta, mida komisjon võib nende esialgsete järelduste põhjal võtta.

Artikkel 17d

Trahvide määramise otsuste läbivaatamine Euroopa Liidu Kohtus

Vastavalt Euroopa Liidu toimimise lepingu artiklile 261 on Euroopa Liidu Kohtul täielik pädevus vaadata läbi otsused, millega komisjon on määranud trahvid. Kohus võib määratud trahvi tühistada, seda vähendada või suurendada.

Artikkel 17e

Riiklike statistikaametite, muude riigisiseste asutuste ja komisjoni (Eurostat) kohustused eraõiguslike andmevaldajate poolt kättesaadavaks tehtud andmete kasutamisel Euroopa statistika arendamiseks, tegemiseks ja levitamiseks

1. Riiklikud statistikaametid ja komisjon (Eurostat) kasutavad artikli 17b kohaselt kättesaadavaks tehtud andmeid Euroopa statistika arendamiseks, tegemiseks ja levitamiseks:
 - a) üksnes statistilistel eesmärkidel;
 - b) kooskõlas artikli 2 lõikes 1 sätestatud statistikaalaste põhimõtetega ning
 - c) kooskõlas kohustusega mitte jagada andmeid Euroopa statistikasüsteemi väliselt, välja arvatud juhul, kui eraõiguslik andmevaldaja on nende andmete jagamisega nõustunud.
2. Riiklikud statistikaametid ja komisjon (Eurostat) kehtestavad asjakohased kaitsemeetmed seoses isikuandmete töötlemisega statistilistel eesmärkidel kooskõlas määruse (EL) 2016/679 artikliga 89 ja määruse (EL) 2018/1725 artikliga 13, eelkõige selleks, et tagada andmete kohustusliku pseudonümiseerimise põhimõtte järgimine.
3. Riiklikud statistikaametid ja komisjon (Eurostat)
 - a) võtavad asjakohased meetmed, et kaitsta statistilist konfidentsiaalsust ja ärisaladusi ;

- b) rakendavad niivõrd, kui isikuandmete töötlemine on vajalik, tehnilisi ja korralduslikke meetmeid, mis kaitsevad andmesubjektide õigusi ja vabadusi.
4. Käesoleva artikli lõikeid 1 ja 2 kohaldatakse kõigi muude riigisiseste asutuste suhtes, kes on saanud andmeid taotluse alusel, mille riiklik statistikaasutus on tema nimel esitanud kooskõlas artikli 17b lõikega 2.

Artikkel 17f

Mittekonfidentsiaalsete andmete jagamine Euroopa statistikasüsteemis ning Euroopa statistikasüsteemi ja EKPSi vahel

1. Mittekonfidentsiaalseid andmeid jagatakse, kui see on vajalik, koondandmetena, kui need on olemas, taotluse alusel riiklike statistikaametite vahel nende endi algatusel või mis tahes muu riigisisese asutuse nimel ning riiklike statistikaametite ja komisjoni (Eurostat) vahel üksnes statistilistel eesmärkidel ja Euroopa statistika kvaliteedi parandamiseks.
2. Mittekonfidentsiaalsete andmete, sealhulgas eraõiguslike andmevaldajate poolt kättesaadavaks tehtud andmete jagamine toimub Euroopa statistikasüsteemi ja EKPSi liikme vahel taotluse alusel, kui see on vajalik, ja koondandmetena, kui need on olemas, jagatud vastutuse valdkondades või ühist huvi pakkuvates valdkondades ning andmeid kasutatakse eranditult statistilistel eesmärkidel ning EKPSi selle liikme arendatud ja tehtud Euroopa statistika kvaliteedi parandamiseks.

3. Komisjon (Eurostat) loob käesoleva artikli kohase andmete jagamise hõlbustamiseks turvalise taristu ning riiklikud statistikaametid ja vajaduse korral muud riigisiseseid asutused või EKPSi liikmed võivad seda turvalist andmejagamistaristut kasutada vabatahtlikult.
4. Komisjon sätestab rakendusaktidega käesolevas artiklis osutatud statistikaametite vahelise andmevahetuse tehnilised aspektid. Nimetatud rakendusaktid võetakse vastu kooskõlas artikli 27 lõikes 2 osutatud kontrollimenetlusega.

* Euroopa Parlamendi ja nõukogu 13. detsembri 2023. aasta määrus (EL) 2023/2854 ühtlustatud õigusnormide kohta, millega reguleeritakse õiglast juurdepääsu andmetele ja andmete kasutamist, millega muudetakse määrust (EL) 2017/2394 ja direktiivi (EL) 2020/1828 (andmemäärus) (ELT L, 2023/2854, 22.12.2023, ELI: <http://data.europa.eu/eli/reg/2023/2854/oj>).

** Euroopa Parlamendi ja nõukogu 27. aprilli 2016. aasta määrus (EL) 2016/679 füüsiliste isikute kaitse kohta isikuandmete töötlemisel ja selliste andmete vaba liikumise ning direktiivi 95/46/EÜ kehtetuks tunnistamise kohta (isikuandmete kaitse üldmäärus) (ELT L 119, 4.5.2016, lk 1).

*** Euroopa Parlamendi ja nõukogu 23. oktoobri 2018. aasta määrus (EL) 2018/1725, mis käsitleb füüsiliste isikute kaitset isikuandmete töötlemisel liidu institutsioonides, organites ja asutustes ning isikuandmete vaba liikumist, ning millega tunnistatakse kehtetuks määrus (EÜ) nr 45/2001 ja otsus nr 1247/2002/EÜ (ELT L 295, 21.11.2018, lk 39).

**** Komisjoni 6. mai 2003. aasta soovitus 2003/361/EÜ mikro-, väikeste ja keskmise suurusega ettevõtjate määratluse kohta (ELT L 124, 20.5.2003, lk 36).“

5) Lisatakse järgmine peatükk:

„IIIa peatükk

Euroopa statistika arendamine

Artikkel 17g

Arendamisjärgus statistika

1. Riiklikud statistikaametid, muud riigisisised asutused ja komisjon (Eurostat) püüavad pidevalt uuendada ja arendada uusi statistilisi väljundeid ja teadmisi, tuginedes kõigile kättesaadavatele andmeallikatele, ning kasutada tehnika tasemele vastavaid tehnoloogiaid, et integreerida need Euroopa statistika korrapärasesse tegemisse. Komisjon (Eurostat) võib sel eesmärgil alata tihedas koostöös Euroopa statistikasüsteemi komiteega uute statistiliste väljundite ja teadmiste arendamise kogu Euroopa statistikasüsteemis. Need statistilised väljundid ja teadmised võidakse lisada iga-aastasesse tööprogrammi ja neid võidakse rakendada artikli 14 lõikes 1 osutatud statistikaalaste üksikmeetmete kaudu.
2. Arendamisjärgus statistika ei pea tingimata vastama kõigile artikli 12 lõikes 1 sätestatud kvaliteedikriteeriumidele.
3. Komisjon (Eurostat) võib arendamisjärgus Euroopa statistikat levitada riiklike statistikaametite või muude riigisiseste asutuste nõusolekul ja märgib sõnaselgelt, et see statistika on arendamisjärgus. Riiklikud statistikaametid ja muud riigisisised asutused võivad samuti enda tehtavat arendamisjärgus Euroopa statistikat levitada. “

6) Artiklisse 18 lisatakse järgmine lõige:

„4. Komisjon (Eurostat) võib levitada Euroopa statistikat, mille liikmesriigid on juba avaldanud riiklikul tasandil enne asjakohastes valdkondlikes õigusaktides sätestatud tähtaegu, tingimusel et see vastab määratlustele ja klassifikatsioonile.“

7) Artikli 21 lõiked 1 ja 2 asendatakse järgmisega:

„1. Artiklis 4 osutatud Euroopa statistikasüsteemi asutusel, kes konfidentsiaalsed andmed kogus, on lubatud edastada need teisele Euroopa statistikasüsteemi asutusele tingimusel, et edastamine on vajalik Euroopa statistika tõhusaks arendamiseks, tegemiseks ja levitamiseks või Euroopa statistika kvaliteedi parandamiseks. Kui andmed on komisjonile (Eurostat) edastatud, on nõutav andmed edastanud riikliku statistikaameti või muu riigisisese asutuse nõusolek.

2. Euroopa statistikasüsteemi asutusel, kes konfidentsiaalsed andmed kogus, on lubatud edastada need EKPSi liikmele tingimusel, et edastamine on vajalik Euroopa statistika tõhusaks arendamiseks, tegemiseks ja levitamiseks või Euroopa statistika kvaliteedi parandamiseks vastavalt Euroopa statistikasüsteemi ja EKPSi pädevusvaldkondades, ning et kõnealune vajadus on põhjendatud. Kui andmed on komisjonile (Eurostat) edastatud, on nõutav andmed edastanud riikliku statistikaameti või muu riigisisese asutuse nõusolek.“

8) Artikkel 23 asendatakse järgmisega:

„Artikkel 23

Juurdepääs konfidentsiaalsetele andmetele teadusuuringute eesmärkidel

Komisjon (Eurostat) või riiklikud statistikaametid ja muud riigisisese asutused võivad oma vastavas pädevusvaldkonnas anda teaduslikel eesmärkidel statistilisi analüüse tegevatele teadlastele juurdepääsu konfidentsiaalsetele andmetele, sealhulgas eraõiguslike andmevaldajate poolt kättesaadavaks tehtud andmetele, mis võimaldavad üksnes statistiliste üksuste kaudset identifitseerimist. Kui andmed on komisjonile (Eurostat) edastatud, on nõutav andmed edastanud riikliku statistikaameti või muu riigisisese asutuse nõusolek.

Komisjon kehtestab rakendusaktidega korra, eeskirjad ja tingimused, mis reguleerivad juurdepääsu liidu tasandil. Nimetatud rakendusaktid võetakse vastu kooskõlas artikli 27 lõikes 2 osutatud kontrollimenetlusega.

Käesoleva määruse kohaldamisel hõlmavad teadusuuringute eesmärgid sellist teadustegevust nagu tehnoloogiaarendus ja tutvustamistegevus, alusuuringud ja rakendusuuringud.“

9) Artikkel 25 asendatakse järgmisega:

„Artikkel 25

Avalikult kättesaadavad andmed

Üldsusele seaduslikult kättesaadavaid andmeid, mis jäävad riigisisese või liidu õiguse kohaselt üldsusele kättesaadavaks, ei peeta konfidentsiaalseks, kui neid kasutatakse statistilistel eesmärkidel või selliste andmete põhjal saadud statistika levitamise eesmärgil. Sellised andmed hõlmavad eelkõige andmeid komisjoni rakendusmääruses (EL) 2023/138* loetletud konkreetsete äriühingute põhiatribuutide kohta.

* Komisjoni 21. detsembri 2022. aasta rakendusmäärus (EL) 2023/138, milles sätestatakse teatavate väärtuslike andmestike nimekiri ning nende avaldamise ja taaskasutamise kord (ELT L 19, 20.1.2023, lk 43).“

10) VI peatükki lisatakse järgmine artikkel :

„Artikkel 26a

Panus riiklikesse andmehaldusraamistikesse

1. Kooskõlas subsidiaarsuse põhimõttega võivad riiklikud statistikaametid täita riiklikul tasandil ülesandeid, mis on sätestatud riiklikes andmehaldusraamistiketes, eesmärgiga edendada andmete integreerimist ja koostalitlusvõimet, metaandmete kirjeldust, kvaliteedi tagamist ja standardite kehtestamist, andmete jagamist ja andmete taaskasutamist, samuti muid Euroopa Parlamendi ja nõukogu määruses (EL) 2022/868* sätestatud ülesandeid ja funktsioone .

2. Riiklikud statistikaametid täidavad käesoleva artikli lõikes 1 osutatud ülesandeid viisil, mis ei häiri artikli 2 lõikes 1 sätestatud statistikapõhimõtete kohast statistiliste funktsioonide täitmist.

* Euroopa Parlamendi ja nõukogu 30. mai 2022. aasta määrus (EL) 2022/868 Euroopa andmehalduse kohta ning millega muudetakse määrust (EL) 2018/1724 (andmehalduse määrus) (ELT L 152, 3.6.2022, lk 1).“

- 11) Lisatakse järgmine artikkel:

„Artikkel 27a

Hindamine ja läbivaatamine

Hiljemalt ... [viis aastat pärast käesoleva muutmismääruse jõustumise kuupäeva] viib komisjon läbi määruse hindamise ja esitab aruande peamiste järelduste kohta Euroopa Parlamendile ja nõukogule. Selle hindamise käigus analüüsitakse eelkõige järgmist:

- a) artikli 16a kohane statistika valdkonna reageerimine kriisiolukorrale;
- b) eraõiguslike andmevaldajate kohustus lubada oma andmete kasutamist Euroopa statistika jaoks kooskõlas artiklitega 17b, 17c, 17d ja 17e;
- c) andmete jagamine Euroopa statistikasüsteemis vastavalt artiklile 17f;
- d) Euroopa statistika arendamine IIIa peatüki alusel.“

Artikkel 2
Jõustumine

Käesolev määrus jõustub kahekümnendal päeval pärast selle avaldamist *Euroopa Liidu Teatajas*.

Käesolev määrus on tervikuna siduv ja vahetult kohaldatav kõikides liikmesriikides.

Strasbourg,

Euroopa Parlamendi nimel
president

Nõukogu nimel
eesistuja